

ABILITY-ENVIRONMENT STUDIES ENVIRONMENTAL STUDIES: MARCH :- 2021
SUBJECT: ABILITY-ENVIRONMENT STUDIES ENVIRONMENTAL STUDIES

Day : Sunday
Date 6/3/2022

M-50001-2021

Time : 10:00 AM-11:30 AM
Max. Marks: 50

N.B.:

- 1) Questions 16 is **COMPULSORY**.
  - 2) Answer **ANY EIGHT** questions from **Q. No.1 to Q. No.15**.
-

- Q.1** What are the common problems that arise due to landfills in India? **(05)**
- Q.2** What are the impacts of nuclear waste on humans? **(05)**
- Q.3** List the ecosystem services with one example of each. **(05)**
- Q.4** What steps you will take to lead a more sustainable live style? **(05)**
- Q.5** List the environment related laws for **(05)**
i) Air ii) Water iii) Biodiversity
- Q.6** List the forest types of India? **(05)**
- Q.7** Write about the causes of air pollution? What can you do to reduce it? **(05)**
- Q.8** "Awareness is the first step towards environment protection". Discuss. **(05)**
- Q.9** List five measures that you can do to conserve energy. **(05)**
- Q.10** Write two techniques to prevent soil erosion. **(05)**
- Q.11** Write about links between health and environment. **(05)**
- Q.12** Write about the values of biodiversity. **(05)**

P.T.O.

Q.13 What are the advantages of non-conventional energy sources? (05)

Q.14 How consumerism affects the environment. (05)

Q.15 How can community conserve biodiversity? Explain with an examples. (05)

Q.16 Match the following: (10)

a)	Chipko movement	i)	Grassland ecosystem
b)	Ranthambore	ii)	Air pollution control
c)	Blackbuck	iii)	Disaster
d)	CNG bus	iv)	Human wildlife conflicts
e)	Landslides	v)	Land fill sites
f)	Leopards	vi)	National park
g)	Methane gas	vii)	Air pollution
h)	Solid waste	viii)	Renewable energy
i)	Acid rain	ix)	Protection of trees
j)	Wind mills	x)	Climate change

* * * * *

मराठी रूपांतर

सूचना :

- १) प्र.क्र. १६ आवश्यक आहे.
२) प्र.क्र. १ ते १५ यापैकी कोणतेही आठ प्रश्न सोडवा.

- प्र.१ भारतात भूमिभरणामुळे उद्भवणाऱ्या समस्या कोणत्या आहेत? (०५)
- प्र.२ अणू कचऱ्याचा मानवावर काय परिणाम होतो? (०५)
- प्र.३ परिसंस्था सेवा कोणत्या आहेत ? प्रत्येकी एक उदाहरणासह सूचीबद्ध करा. (०५)
- प्र.४ अधिक शाश्वत जीवनशैली जगण्यासाठी तुम्ही कोणती पावले उचलाल? (०५)
- प्र.५ खालील गोष्टीसाठी पर्यावरणसंबंधित कायद्यांची यादी करा. (०५)
अ) वायू ब) पाणी क) जैवविविधता
- प्र.६ भारतातील वनप्रकारांची नावे लिहा. (०५)
- प्र.७ वायूप्रदूषणाची कारणे लिहा? ते कमी करण्यासाठी तुम्ही काय करू शकता ? (०५)
- प्र.८ 'जागरूकता ही पर्यावरण संरक्षणाची पहिली पायरी आहे' स्पष्ट करा. (०५)
- प्र.९ उर्जाबचतीच्या कोणत्याही पाच उपायांची यादी करा. (०५)
- प्र.१० जमिनीची धूप थांबविण्याच्या कोणत्याही दोन पध्दती लिहा. (०५)
- प्र.११ आरोग्य व पर्यावरण यांच्यामधील संबंध स्पष्ट करा. (०५)
- प्र.१२ जैवविविधतेच्या मूल्यांबद्दल लिहा. (०५)
- प्र.१३ अपारंपारिक उर्जास्रोतांचे फायदे लिहा. (०५)
- प्र.१४ उपभोक्तावादाचा पर्यावरणावर कसा परिणाम होतो? (०५)
- प्र.१५ समुदाय / समाज जैवविविधतेचे संरक्षण कशा प्रकारे करू शकतो उदाहरणासह स्पष्ट करा. (०५)

प्र.१६ जोड्या जुळवा.

(१०)

१	चिपको आंदोलन	अ)	गवताळ प्रदेश
२	रणथंबोर	ब)	वायू प्रदूषण नियंत्रण
३	काळवीट	क)	आपत्ती
४	सीएनजी बस	ड)	वन्यजीव संघर्ष
५	भूस्खलन	इ)	भूमिभरण जागा
६	बिबटे	फ)	राष्ट्रीय उद्यान
७	मिथेन वायू	क)	वायू प्रदूषण
८	घनकचरा	ख)	नूतनीकरणक्षम उर्जा
९	आम्लवर्षा	ग)	वनसंरक्षण
१०	पवनचक्की	घ)	हवामान बदल

हिंदी रूपांतर

सूचना :

- १) प्र.क्र. १६ अनिवार्य है ।
२) प्र.क्र. १ ते १५ में से कोईभी आठ प्रश्न लिखिए ।

- प्र.१ भारत में लैंडफिल के कारण होनेवाली समस्याएं कौनसी है ? (०५)
- प्र.२ मनुष्योंपर परमाणु कचरे के परिणाम क्या है ? (०५)
- प्र.३ पारिस्थितिकीय सेवा कौनसी है ? उदाहरण के साथ लिखिए । (०५)
- प्र.४ अधिक शाश्वत जीवनशैली अपनाने के लिए आप क्या कदम उठाएंगे ? (०५)
- प्र.५ पर्यावरण संबंधी कानूनों की सूची बनाएं । (०५)
१) वायू २) पानी ३) जैवविविधता
- प्र.६ भारत के वनप्रकारों को सूचीबद्ध करें । (०५)
- प्र.७ वायू प्रदूषण के कारण कौनसे है ? इसे कम करने के लिए आप क्या कर सकते हो ? (०५)
- प्र.८ पर्यावरण संरक्षण की दिशा में जागरूकता पहला कदम है । स्पष्ट करे । (०५)
- प्र.९ उर्जा संरक्षण के पांच उपाय बताइए । (०५)
- प्र.१० भूक्षय रोकने के लिए कोई भी दो तकनीकें लिखिए । (०५)
- प्र.११ पर्यावरण और आरोग्य / स्वास्थ्य के बीच संबंधों को लिखिए । (०५)
- प्र.१२ जैवविविधता के मूल्यों के बारेमें लिखिए । (०५)
- प्र.१३ गैर पारंपारिक उर्जा स्रोतों के फायदे क्या है ? (०५)
- प्र.१४ उपभोक्तावाद पर्यावरण पर कैसे परिणाम करता है ? (०५)
- प्र.१५ समुदाय या समाज जैवविविधता का संरक्षण कैसे कर सकता है ? एक उदाहरण के साथ समझाइए । (०५)

प्र.१६ जोड़ीयाँ मिलाइए ।

(१०)

१	चिपको आंदोलन	अ)	घासस्थल परिस्थितिकी तंत्र
२	रणथंबोर	ब)	वायू प्रदूषण नियंत्रण
३	कालाहिरन / कृष्णमृग	क)	आपत्ती
४	सीएनजी बस	ड)	मनुष्य-वन्यजीव संघर्ष
५	भूस्खलन	इ)	लैंडफिल साइट्स
६	तेंदूए	फ)	राष्ट्रीय उद्यान
७	मिथेन वायू	क)	वायू प्रदूषण
८	घनकचरा	ख)	नवीकरणीय उर्जा
९	आम्लवर्षा	ग)	पेंडो की सुरक्षा
१०	पवनचक्की	घ)	जलवायू परिवर्तन
